

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ**

**Γενική Γραμματεία Εταιρικού Συμφώνου
Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ)
Γεν. Διεύθυνση Θεσμικής κι Επιχειρησιακής
Υποστήριξης ΕΣΠΑ
Ειδική Υπηρεσία Κρατικών Ενισχύσεων και
Χρηματοδοτικών Εργαλείων (ΕΥΚΕ-ΧΕ)**

ΕΥΚΕ-ΧΕ: 1628

Ταχ. Δ/ση: Νίκης 10, 3ος όροφος
10563 Αθήνα
Πληροφορίες: Αθανάσιος Παπαηλιού
Τηλέφωνο: 210 3742069
Email: a.papailiou@minfin.gr

**Προς: Δ/ση Διαχείρισης Δράσεων
ΟΧΕ/ΒΑΑ Δ. Πειραιά
Μακράς Στοάς 15
185 35 Πειραιάς**

**Θέμα: Γνωμοδότηση για την ύπαρξη ή μη στοιχείων Κρατικών Ενισχύσεων σε πράξεις
προς ένταξη στην πρόσκληση με τίτλο «Καινοτόμες Πολιτιστικές και Αθλητικές
Εκδηλώσεις και Δράσεις του Δήμου Πειραιά»**

Σχετ: Το από 10/12/2024 μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της Υπηρεσίας σας (αρ. πρωτ. εισερχομένου
ΥΠΕΘΟΟ 186359/ΕΥΚΕ-ΧΕ 1628/10-12-2024).

Σε συνέχεια του ως άνω σχετικού με το οποίο μας κοινοποιήθηκε, προς γνωμοδότηση αναφορικά με ενδεχόμενη ύπαρξη στοιχείων κρατικής ενίσχυσης, το σχέδιο πρόσκλησης με τίτλο «Καινοτόμες Πολιτιστικές και Αθλητικές Εκδηλώσεις και Δράσεις του Δήμου Πειραιά», λαμβάνοντας υπόψη το θεσμικό πλαίσιο των Κρατικών Ενισχύσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σημειώνονται τα εξής:

1. Σύμφωνα με το σχέδιο της πρόσκλησης, η προτεινόμενη δράση αφορά ανάδειξη του πολιτιστικού και αθλητικού αποθέματος του Δήμου Πειραιά μέσω της εφαρμογής ενός πλέγματος καινοτόμων δραστηριοτήτων πολιτισμού και αθλητισμού που θα περιλαμβάνουν εκδηλώσεις συμμετοχής και εμπλοκής των κατοίκων του Δήμου Πειραιά με την πολιτιστική και αθλητική παράδοση του Δήμου τους, όσο και εφαρμογές ψηφιακής αναβάθμισης της παρουσίασης των πολιτιστικών δρώμενων στον Δήμο Πειραιά.

**Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης**

Σκοπός είναι η οικειοποίηση της πολιτιστικής παράδοσης και η εγκαθίδρυση μιας ολοκληρωμένης πολιτιστικής και αθλητικής ταυτότητας στις συνειδήσεις των πολιτών με στόχο την ανάπτυξη των αξιών του αθλητικού και πολιτιστικού ιδεώδους, την ενσωμάτωσή τους στην καθημερινότητα των δημοτών και την ανάδειξή τους στους επισκέπτες του Δήμου.

Πιο συγκεκριμένα, στην παρούσα Πρόσκληση περιλαμβάνονται ενδεικτικά οι παρακάτω επιμέρους Δράσεις:

- «Πολιτισμός /Μεσόγειος» που αφορά στη γέννηση στο λιμάνι του Πειραιά ενός Φεστιβάλ που θα διενεργείται σε ετήσια βάση και θα καθιερώσει το Δήμο Πειραιά σε καλλιτεχνικό /ερευνητικό σημείο αναφοράς για τους κατοίκους και τους επισκέπτες του. Το μεγαλύτερο λιμάνι της Μεσογείου, αναδεικνύεται ως κόμβος ιστορίας, εμπορίου και κουλτούρας και η Μεσόγειος από την πλευρά της μεταφέρει ιδέες, ανθρώπους, προωθεί ανταλλαγές, ζυμώσεις, αναδεικνύει κουλτούρες.

- «Ελληνικό Θέατρο και Νέες Τεχνολογίες». Αντικείμενο της δράσης είναι να καθιερωθούν σε θεσμό, επαναλαμβανόμενες εκπαιδευτικές δράσεις τις οποίες διοργανώνει το ΔΘΠ, για τα πολιτιστικά δρώμενα του Δήμου Πειραιά, αλλά και της Περιφέρειας Αττικής. Στο πλαίσιο αυτό προτείνεται η καθιέρωση εκπαιδευτικών δρώμενων βασισμένων στο ελληνικό θέατρο για τέσσερα συνεχόμενα έτη/κύκλους. Κάθε κύκλος θα υλοποιείται εντός του σχολικού έτους, με διαφορετικά κείμενα κάθε σχολική περίοδο. Ειδικότερα, με τη βοήθεια επαγγελματιών του θεάτρου το εν λόγω πρόγραμμα προτείνει σε εφήβους ηλικίας 13 - 17 ετών τη σύνδεση και εξοικείωσή τους με το ελληνικό θέατρο, μέσω νέων τεχνολογιών και ψηφιακών εφαρμογών. Παράλληλα, οι μαθητές θα έχουν τη δυνατότητα να γνωρίσουν, να μελετήσουν και να ασχοληθούν με τις επιμέρους ειδικότητες του θεάτρου (Υποκριτικής, σκηνογραφίας -ενδυματολογίας, ήχου και μουσικής, σκηνοθεσίας). Στο πλαίσιο του εν λόγω προγράμματος, επιχειρείται η υιοθέτηση μιας διαφορετικής οπτικής για το ελληνικό θέατρο που δεν θα βασίζεται στην αναπαραγωγή στερεοτύπων που θα συμβάλλει στην ανάπτυξη της κριτικής σκέψης και της ενεργητικής συμμετοχής των μαθητών με σκοπό την ολόπλευρη ανάπτυξη των προσωπικοτήτων τους.

- «Αναβάθμιση Πολιτιστικών πόρων». Η δράση αυτή αφορά την ψηφιακή και επικοινωνιακή αναβάθμιση των υφιστάμενων και των νέων χώρων – τοποσημών πολιτισμού και δράσεων – εκδηλώσεων πολιτισμού που λαμβάνουν χώρα στον Δήμο Πειραιά.

- «Διεθνείς Αθλητικές Διοργανώσεις με συμμετοχή διακεκριμένων αθλητών».

Η δράση περιλαμβάνει ενδεικτικά:

Α) την συν-διοργάνωση με την Ελληνική Ομοσπονδία Πετοσφαίρισης του επαγγελματικού τουρνουά MASTERS OF BEACH VOLLEY,

Β) την συν-διοργάνωση με τον ΣΕΓΑΣ του PIRAEUS LONG JUMP αγωνίσματος Άλμα εις Μήκος Ανδρών-Γυναικών, εκτός σταδίου στο κέντρο της πόλης,

Γ) την διοργάνωση του FOOT VOLLEY (αγώνων ποδοβόλλεϋ) με την συμμετοχή όλων των ηλικιακών ομάδων και κατηγοριών.

Η διοργάνωση αθλητικών εκδηλώσεων διεθνούς εμβέλειας και κύρους στον Πειραιά αποτελεί κίνητρο για την συμμετοχή διακεκριμένων αθλητών και αθλητριών και ενδυναμώνει την ανάπτυξη του αθλητικού ιδεώδους, προάγει τις αθλητικές αξίες και εξυπηρετεί την ιστορική συνέχεια της αθλητικής κουλτούρας του Δήμου Πειραιά.

- «Διοργάνωση Καινοτόμων Αθλητικών Δράσεων και Εκδηλώσεων του Δήμου Πειραιά».

Η δράση περιλαμβάνει ενδεικτικά:

Α) Διοργάνωση Σχολικών Πρωταθλημάτων (Σχολικοί Αγώνες Basket και Volley, αγώνες ΑμΕΑ Boccia, κλπ). Η διοργάνωση θα αφορά όλες τις σχολικές βαθμίδες και τα ειδικά σχολεία του Δήμου Πειραιά και τα Πρωταθλήματα θα διεξάγονται σε ετήσια βάση.

Β) Διοργάνωση PIRAEUS STREET BASKET 3 ON 3 που θα διεξάγεται σε διάφορα σημεία και τοπόσημα του Δήμου Πειραιά για όλες τις ηλικίες.

Γ) Διοργάνωση PIRAEUS NIGHT RUN που αφορά στην διεξαγωγή νυχτερινού αγώνα τρεξίματος για όλες τις ηλικίες σε συνεργασία με τον ΣΕΓΑΣ (εντάσσεται στους Πανελλήνιους Αγώνες δρόμων RUN GREECE).

Δ) Διοργάνωση ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ 1896_ΑΓΩΝΕΣ OPEN WATER που αφορά αγώνες κολύμβησης ή/και υδατοσφαίρισης στην θάλασσα.

Ε) Διοργάνωση Αθλητικού Σεμιναρίου σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΣΕΦΑΑ) που θα αφορά διάφορες θεματικές (π.χ. μαζικός αθλητισμός, αγωνιστικός αθλητισμός, αθλιατρική, προπονητική κ.α.). Η διοργάνωση αθλητικών εκδηλώσεων με την συμμετοχή όλων των δημοτών κάθε ηλικίας σε διάφορα σημεία της πόλης και με πρόνοια για την συμμετοχή ΑμΕΑ αποτελεί θεμέλιο λίθο του πολιτισμού ενός τόπου. Εκτός από την ανάπτυξη της αθλητικής παιδείας και κουλτούρας, προωθεί την συμμετοχικότητα, συμβάλλει στην κοινωνική ευημερία και την αναβάθμιση και αναπτυξιακή προοπτική του Δήμου Πειραιά.

Ο Δήμος Πειραιά με την παρούσα δράση στοχεύει στην ενίσχυση του ρόλου του πολιτισμού και του αθλητισμού

Η συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη που διατίθεται για την ένταξη πράξεων με την πρόσκληση ανέρχεται σε 2.669.230,00€.

Δυνητικοί δικαιούχοι είναι ο Δήμος Πειραιώς, η Πειραιάς Συν. Μονοπρόσωπη Α.Ε. Αναπτυξιακός Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης και όσοι φορείς έχουν συνάψει προγραμματική σύμβαση με τους παραπάνω αναφερόμενους.

2. Το άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης ορίζει τις κρατικές ενισχύσεις ως «ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχειρίσεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής [...], κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές. Με βάση την Ανακοίνωση της Επιτροπής για την έννοια της Κρατικής Ενίσχυσης (2016/C262/01) που εξειδικεύει το άρθρο 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, οι κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις εφαρμόζονται μόνο όταν ο αποδέκτης της ενίσχυσης είναι «επιχείρηση». «Επιχειρήσεις» θεωρούνται οι οντότητες που ασκούν οικονομική δραστηριότητα ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς που τις διέπει και τον τρόπο χρηματοδότησής τους. Συνεπώς, ο χαρακτηρισμός μιας συγκεκριμένης οντότητας ως επιχείρησης εξαρτάται αποκλειστικά από τη φύση των δραστηριοτήτων που ασκεί. Μεταξύ άλλων, ο χαρακτηρισμός μιας οντότητας ως επιχείρησης συνδέεται πάντα με συγκεκριμένη δραστηριότητα. Μια οντότητα που ασκεί τόσο οικονομικές όσο και μη οικονομικές δραστηριότητες πρέπει να θεωρείται επιχείρηση μόνο σε σχέση με τον πρώτο τύπο δραστηριοτήτων. Για να γίνει διάκριση μεταξύ οικονομικών και μη οικονομικών δραστηριοτήτων, το Δικαστήριο έχει επανειλημμένα αποφανθεί ότι κάθε δραστηριότητα που συνίσταται στην παροχή αγαθών και υπηρεσιών στην αγορά αποτελεί οικονομική δραστηριότητα.

3. Σύμφωνα με το σχέδιο της Πρόσκλησης αντικείμενο της είναι η ανάδειξη του πολιτιστικού και αθλητικού αποθέματος του Δήμου Πειραιά μέσω της εφαρμογής ενός πλέγματος καινοτόμων δραστηριοτήτων πολιτισμού και αθλητισμού. Αναφορικά με τα ζητήματα κρατικών ενισχύσεων σημειώνονται τα ακόλουθα:

α) Με βάση το σημείο 2.6 (παράγραφοι 33-37), της ως άνω ανακοίνωσης, «Ο πολιτισμός είναι φορέας ταυτοτήτων, αξιών και εννοιών που αντικατοπτρίζουν και διαμορφώνουν τις κοινωνίες της Ένωσης. Ο τομέας του πολιτισμού και της διαφύλαξης της κληρονομιάς καλύπτει ευρύτατο φάσμα σκοπών και δραστηριοτήτων, το οποίο καλύπτει μεταξύ άλλων μουσεία, αρχεία, βιβλιοθήκες, καλλιτεχνικά και πολιτιστικά κέντρα ή χώρους, θέατρα, λυρικές σκηνές, αίθουσες συναυλιών, αρχαιολογικούς χώρους, μνημεία, τοποθεσίες και κτίρια ιστορικής σημασίας, παραδοσιακά έθιμα και χειροτεχνία, φεστιβάλ και εκθέσεις, αλλά και άλλες παρόμοιες πολιτιστικές και καλλιτεχνικές εκπαιδευτικές δραστηριότητες. Δεδομένης της ιδιαίτερης φύσης τους, ορισμένες δραστηριότητες που σχετίζονται με τον πολιτισμό, τη διατήρηση της κληρονομιάς και της φύσης

δύνανται να οργανωθούν με μη εμπορικό τρόπο και, ως εκ τούτου, να μην έχουν οικονομικό χαρακτήρα.

Η δημόσια χρηματοδότησή τους ενδεχομένως να μην αποτελεί κρατική ενίσχυση. Η Επιτροπή θεωρεί ότι η δημόσια χρηματοδότηση δραστηριοτήτων πολιτισμού ή διαφύλαξης της κληρονομιάς οι οποίες διατίθενται δωρεάν στο ευρύ κοινό εκπληρώνει έναν απολύτως κοινωνικό και πολιτιστικό σκοπό, του οποίου ο χαρακτήρας είναι μη οικονομικός. Παρομοίως, το γεγονός ότι οι επισκέπτες ενός πολιτιστικού ιδρύματος ή οι συμμετέχοντες σε μια δραστηριότητα πολιτισμού ή διατήρησης της κληρονομιάς, συμπεριλαμβανομένης της διατήρησης της φύσης, απαιτείται να καταβάλουν χρηματική συνεισφορά, η οποία καλύπτει μέρος μόνο του πραγματικού κόστους, δεν μεταβάλλει τον μη οικονομικό χαρακτήρα της εν λόγω δραστηριότητας, εφόσον δεν μπορεί να θεωρηθεί ως γνήσια αποζημίωση για την παρεχόμενη υπηρεσία.

Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες δραστηριότητες για την προώθηση του πολιτισμού και για τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς δεν έχουν οικονομικό χαρακτήρα και ορισμένες έχουν οικονομικό χαρακτήρα, η δημόσια χρηματοδότηση εμπίπτει στους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις όταν καλύπτει το κόστος που συνδέεται με τις οικονομικές δραστηριότητες.

β) Στο «Working document» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «CULTURE, HERITAGE and NATURE CONSERVATION» στα σημεία 6, 7, 8, 9 και 10, επιβεβαιώνεται ότι η χρηματοδότηση πολιτιστικών υποδομών που δεν προορίζονται για εμπορική εκμετάλλευση αποκλείεται κατ' αρχήν από την εφαρμογή των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις. Η δημόσια χρηματοδότηση πολιτιστικών υποδομών που είναι προσιτή στο ευρύ κοινό εκπληρώνει έναν καθαρά δωρεάν κοινωνικό και πολιτιστικό σκοπό που δεν είναι οικονομικής φύσης.

Στο ίδιο πνεύμα και η περίπτωση κατά την οποία οι επισκέπτες πολιτιστικών υποδομών (ανοιχτές στο ευρύ κοινό), υποχρεούνται να καταβάλουν χρηματική συνεισφορά που καλύπτει πολύ μικρό μέρος του πραγματικού κόστους και δεν μεταβάλλει τη μη οικονομική φύση της πολιτιστικής δραστηριότητας, καθώς δεν μπορεί να θεωρηθεί ως πραγματική αμοιβή για την παρεχόμενη υπηρεσία.

Επομένως οι δραστηριότητες για την προώθηση του πολιτισμού που διατίθενται για δωρεάν χρήση από τους πολίτες και γενικότερα για το ευρύτερο καλό του κοινωνικού συνόλου, δύναται να υποστηριχθεί ότι αφορά σε δραστηριότητες δια των οποίων δεν ασκείται οικονομική δραστηριότητα και η δημόσια χρηματοδότησή τους δεν εμπίπτει στους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων.

γ) Σύμφωνα με το σημείο 196 της Ανακοίνωσης (2016/C262/01), «Η Επιτροπή σε ορισμένες από τις αποφάσεις της έκρινε ότι, λόγω ειδικών περιστάσεων των υποθέσεων, το μέτρο είχε καθαρά τοπικό αντίκτυπο και κατά συνέπεια δεν επηρέαζε καθόλου τις συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών. Στις εν λόγω υποθέσεις η Επιτροπή διαπίστωσε, συγκεκριμένα, ότι ο δικαιούχος παρείχε αγαθά ή υπηρεσίες σε μια περιορισμένη περιοχή ενός κράτους μέλους και ήταν απίθανο να προσελκύσει πελάτες από άλλα κράτη μέλη, και ότι δεν μπορούσε να προβλεφθεί ότι το μέτρο δεν θα είχε παρά οριακές επιπτώσεις στις συνθήκες των διασυνοριακών επενδύσεων ή της εγκατάστασης». Τα κριτήρια που λαμβάνονται υπόψη κατά την εξέταση του τοπικού χαρακτήρα ενός μέτρου περιλαμβάνουν κατά κύριο λόγο τα εξής:

- i) η δραστηριότητα του δικαιούχου αφορά την παροχή αγαθών και υπηρεσιών σε περιορισμένη γεωγραφική ζώνη επιρροής εντός ενός κράτους μέλους,
- ii) η δραστηριότητα του δικαιούχου, σε συνδυασμό με τον τοπικό χαρακτήρα και τη γεωγραφική θέση της, δείχνει να απευθύνεται κατά κύριο λόγο σε τοπικούς αποδέκτες λαμβάνοντας υπόψη το είδος και τα ειδικά (εγγενή) χαρακτηριστικά της δραστηριότητας, τον αριθμό και τον τόπο κατοικίας των χρηστών/πελατών του προϊόντος/υπηρεσίας, καθώς και το αμελητέο ποσοστό των πελατών από άλλα κράτη μέλη και
- iii) η κρατική χρηματοδότηση της δραστηριότητας θα έχει αμελητέο αντίκτυπο στις αγορές και τους καταναλωτές, καθώς δεν προβλέπεται ότι θα προσελκύσει επενδυτές από άλλα κράτη μέλη που θα θελήσουν να εγκατασταθούν στην εν λόγω περιοχή, για να παρέχουν τη δραστηριότητα αυτή.

Προκειμένου να αξιολογήσει εάν, στην περίπτωση της κρατικής χρηματοδότησης μιας δραστηριότητας, συντρέχουν τα προαναφερθέντα κριτήρια, οπότε δεν επηρεάζεται το ενδοενοσιακό εμπόριο, η Επιτροπή έχει εξετάσει τις παρακάτω παραμέτρους:

- Την περιορισμένη περιοχή εντός του κράτους μέλους όπου δραστηριοποιείται η επιχείρηση και τον μικρό πληθυσμό της περιοχής αυτής (εν προκειμένω, ποια περιοχή θα καλύπτει το έργο και ο πληθυσμός αυτής).
- Αν η δραστηριότητα του δικαιούχου απευθύνεται κατά κύριο λόγο σε τοπικούς πελάτες, λαμβάνοντας υπόψη το είδος και τα ειδικά (εγγενή) χαρακτηριστικά (π.χ. γλώσσα) της δραστηριότητας, τον αριθμό και τον τόπο κατοικίας των χρηστών/πελατών του προϊόντος/υπηρεσίας, καθώς και το αμελητέο ποσοστό των πελατών από άλλα κράτη μέλη.
- Τον σκοπό του μέτρου που πρέπει να είναι άλλος από την αύξηση των δραστηριοτήτων του δικαιούχου (γιατί τότε θα μπορούσε να προσελκύσει επενδυτές από άλλα κράτη μέλη).
- Τυχόν ενδείξεις για ενδιαφέρον επενδυτών από άλλα κράτη μέλη να παρέχουν παρόμοιες υπηρεσίες/προϊόντα.

- Την κατάσταση της σχετικής αγοράς εν γένει (τοπική και όχι διεθνής) τόσο για τον δικαιούχο όσο και για τους ανταγωνιστές του και την κατάσταση του δικαιούχου (κύκλος εργασιών, δυναμικότητα υποδομών, μερίδιο αγοράς).
- Το χαμηλό ποσό της κρατικής χρηματοδότησης.

Σύμφωνα με το σημείο 197 της ανωτέρω αναφερόμενης Ανακοίνωσης, «αν και δεν είναι δυνατόν να καθοριστούν γενικές κατηγορίες μέτρων που συνήθως πληρούν τα εν λόγω κριτήρια, οι προγενέστερες αποφάσεις παρέχουν παραδείγματα περιπτώσεων όπου η Επιτροπή διαπίστωσε, υπό το πρίσμα των ειδικών συνθηκών της υπόθεσης, ότι η δημόσια στήριξη δεν ήταν ικανή να επηρεάσει τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών. Μερικά παραδείγματα τέτοιων περιπτώσεων είναι:

- i) αθλητικές εγκαταστάσεις και εγκαταστάσεις αναψυχής που εξυπηρετούν κυρίως ένα τοπικό κοινό και είναι απίθανο να προσελκύσουν πελάτες ή επενδύσεις από άλλα κράτη μέλη
- ii) πολιτιστικές εκδηλώσεις και οντότητες που ασκούν οικονομικές δραστηριότητες οι οποίες ωστόσο είναι απίθανο να προσελκύσουν χρήστες ή επισκέπτες που θα τις προτιμούσαν από παρόμοιες εκδηλώσεις σε άλλα κράτη μέλη· η Επιτροπή θα μπορούσε να θεωρήσει ότι μόνο η χρηματοδότηση που χορηγείται σε μεγάλα και φημισμένα ιδρύματα και εκδηλώσεις σε ένα κράτος μέλος, τα οποία προωθούνται ευρέως εκτός της περιφέρειάς τους, έχει τη δυνατότητα να επηρεάσει τις εμπορικές συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών».

Ωστόσο, σύμφωνα με τα σημεία 189-192 της ως άνω Ανακοίνωσης, όταν ένα πλεονέκτημα χορηγείται σε επιχείρηση που δραστηριοποιείται σε αγορά ανοικτή στον ανταγωνισμό, καταρχήν θεωρείται ότι νοθεύει τον ανταγωνισμό και ότι είναι ικανό να επηρεάσει τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών, ακόμη και όταν η επιχείρηση παρέχει μόνον τοπικές ή περιφερειακές υπηρεσίες και δεν παρέχει καμία υπηρεσία εκτός της χώρας προέλευσης (π.χ. ψυχαγωγικές, πολιτιστικές και αθλητικές δραστηριότητες, προγράμματα εκπαίδευσης, υποστήριξης και συμβουλευτικής των οικογενειών ή/και των φροντιστών κ.λ.π.), καθώς επιχειρήσεις άλλων κρατών-μελών θα μπορούσαν ενδεχομένως να ενδιαφερθούν να παράσχουν αυτές τις τοπικές υπηρεσίες (και μέσω του δικαιώματος εγκατάστασης).

Επομένως, ο τοπικός χαρακτήρας ενός μέτρου κρατικής χρηματοδότησης προς μία επιχείρηση, εάν μπορεί με βάση τις προβλέψιμες συνέπειές του να επηρεάσει τις ενδοενοσιακές συναλλαγές, αξιολογείται κάθε φορά *ad hoc*, προκειμένου να διευκρινιστεί εάν η χρηματοδότηση αποτελεί κρατική ενίσχυση.

Ως εκ τούτου, στην περίπτωση που στόχος της πρόσκλησης είναι η διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων προσβάσιμων δωρεάν για όλους και οι προτεινόμενες δράσεις θα λάβουν χώρα σε περιορισμένη γεωγραφική περιοχή με μικρό πλήθος ωφελούμενων που θα επικεντρώνεται σχεδόν

αποκλειστικά στον τοπικό πληθυσμό, θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι οι δράσεις αυτές έχουν καθαρά τοπικό αντίκτυπο και δεν είναι ικανές να επηρεάσουν τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών.

δ) Όσον αφορά τη χρηματοδότηση υποδομών, επισημαίνεται ότι η δημόσια χρηματοδότηση υποδομών που δεν προορίζονται να αποτελέσουν αντικείμενο εμπορικής εκμετάλλευσης εξαιρείται κατ' αρχήν από την εφαρμογή των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων και συνεπώς η ανέγερση υποδομών για μη εμπορική χρήση δύναται να εξεταστεί υπό το πρίσμα αυτό (σημείο 203 της Ανακοίνωσης).

Ωστόσο, σε περίπτωση που μια υποδομή χρησιμοποιείται τόσο για οικονομικές όσο και για μη οικονομικές δραστηριότητες, η δημόσια χρηματοδότηση για την κατασκευή της θα εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις μόνο στον βαθμό που καλύπτει τις δαπάνες που συνδέονται με τις οικονομικές δραστηριότητες (σημείο 205 της Ανακοίνωσης).

Εάν, σε περίπτωση μεικτής χρήσης, η υποδομή χρησιμοποιείται σχεδόν αποκλειστικά για μη οικονομική δραστηριότητα, η Επιτροπή θεωρεί ότι η χρηματοδότησή της ενδέχεται να μην εμπίπτει καθόλου στο πεδίο εφαρμογής των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων, υπό την προϋπόθεση ότι η οικονομική χρήση παραμένει αμιγώς επικουρική, ήτοι για δραστηριότητα που συνδέεται άμεσα με τη λειτουργία της υποδομής και είναι απαραίτητη για αυτήν ή είναι συνυφασμένη με την κύρια μη οικονομική χρήση της. Αυτό πρέπει να θεωρηθεί ότι συμβαίνει όταν οι οικονομικές δραστηριότητες αναλώνουν τις ίδιες εισροές όπως και οι μη οικονομικές δραστηριότητες, για παράδειγμα υλικό, εξοπλισμό, εργασία ή πάγιο κεφάλαιο. Οι βοηθητικές οικονομικές δραστηριότητες πρέπει να παραμένουν περιορισμένης εμβέλειας όσον αφορά τη δυναμικότητα της υποδομής (σημείο 207 της Ανακοίνωσης).

ε) Ωστόσο, στην περίπτωση που δεν δύναται να τεκμηριωθούν τα ανωτέρω αναφερόμενα, ενδέχεται να ανακύψουν ζητήματα κρατικών ενισχύσεων. Στην περίπτωση αυτή, η υπό αξιολόγηση πράξη δύναται να εξεταστεί ως κρατική ενίσχυση στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής, της 17ης Ιουνίου 2014, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης (Γενικός Απαλλακτικός Κανονισμός - ΓΑΚ), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.

στ) Ειδικότερα για τη δράση «Αναβάθμιση Πολιτιστικών πόρων», η οποία αφορά την ψηφιακή και επικοινωνιακή αναβάθμιση των υφιστάμενων και των νέων χώρων – τοποσήμων πολιτισμού και δράσεων – εκδηλώσεων πολιτισμού που λαμβάνουν χώρα στον Δήμο Πειραιά πρέπει να ληφθεί

υπόψιν ότι στην περίπτωση που προβλέπεται η δημιουργία ιστοσελίδας για να μην ενέχει στοιχεία κρατικής ενίσχυσης πρέπει να παρέχει γενική πληροφόρηση προς τους πολίτες, με ουδέτερο τρόπο και σε αυτή να μη προβάλλονται-διαφημίζονται συγκεκριμένα εμπορικά προϊόντα ή καταστήματα.

4. Βάσει των παραπάνω και δεδομένου ότι δεν είναι σαφές το θεσμικό πλαίσιο στο οποίο δύναται να εμπίπτουν οι προτεινόμενες πράξεις, για την πλήρωση του κριτηρίου της συμβατότητας με τους κανόνες των κρατικών ενισχύσεων, κάθε πράξη της εν λόγω πρόσκλησης πρέπει να αξιολογηθεί διακριτά.

5. Με βάση τα ανωτέρω αναφερόμενα, στο διατακτικό της Πρόσκλησης έχει οριστεί ορθά το θεσμικό πλαίσιο κρατικών ενισχύσεων σύμφωνα με το οποίο δύναται να εξεταστούν οι υποβληθείσες προτάσεις χρηματοδότησης, από το οποίο ωστόσο πρέπει να διαγραφούν τα ακόλουθα σημεία, καθώς δεν τυγχάνουν εφαρμογής:

- 16. Την Απόφαση της Επιτροπής της 20ής Δεκεμβρίου 2011 για την εφαρμογή του άρθρου 106 παράγραφος 2 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις κρατικές ενισχύσεις υπό μορφή αντιστάθμισης για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας που χορηγούνται σε ορισμένες επιχειρήσεις επιφορτισμένες με τη διαχείριση υπηρεσιών γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος (2012/21/ΕΕ).
- 17. Την Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις κρατικές ενισχύσεις στην αντιστάθμιση για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος (2012/C8/02).
- 18. Τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 2023/2832 της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας οι οποίες χορηγούνται σε επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος.

Επιπρόσθετα, στο σχέδιο της Πρόσκλησης πρέπει να γίνουν οι ακόλουθες προσθήκες στο κεφάλαιο 3 «Επιλεξιμότητα»:

- Στο τέλος της παραγράφου 3.4 «με την επιφύλαξη της τήρησης των κανόνων του ανταγωνισμού και των κρατικών ενισχύσεων».
- «Έργα που δεν ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης θα εξεταστούν σύμφωνα με τα οριζόμενα στην Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως

αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01). Στις περιπτώσεις αυτές, προκειμένου το σύνολο της δημόσιας χρηματοδότησης της προτεινόμενης δράσης να μην εμπίπτει στους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων, πρέπει να διασφαλιστεί ότι η χρηματοδότηση που παρέχεται δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για διεπιδότηση ή για έμμεση επιδότηση τυχόν άλλων οικονομικών δραστηριοτήτων που ασκεί ο κύριος του έργου. Η διεπιδότηση μπορεί να αποκλειστεί εφόσον διασφαλισθεί ότι ο τυχόν εξοπλισμός δεν χρησιμοποιείται για την άσκηση οποιασδήποτε τυχόν οικονομικής δραστηριότητας (η δημόσια χρηματοδότηση δεν στηρίζει άλλες δραστηριότητες) ή – αν ασκείται οποιαδήποτε άλλη οικονομική δραστηριότητα– με την τήρηση ξεχωριστών λογαριασμών και τον κατάλληλο επιμερισμό των δαπανών και των εσόδων.

- Προκειμένου να αποφευχθεί η χορήγηση οικονομικού πλεονεκτήματος κατά την προμήθεια αγαθών ή υπηρεσιών στο πλαίσιο υλοποίησης έργων, είναι αναγκαίο οι προμήθειες / υπηρεσίες / εργολαβίες να πραγματοποιηθούν μέσω ανοικτής, διαφανούς, αμερόληπτης και άνευ όρων διαγωνιστικής διαδικασίας, με βάση τις διατάξεις της ισχύουσας εθνικής και ενωσιακής νομοθεσίας περί σύναψης δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών.
- Έργα που ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης θα εξεταστούν σύμφωνα με τα οριζόμενα στο κατά περίπτωση θεσμικό πλαίσιο των κρατικών ενισχύσεων (Γενικός Απαλλοκτικός Κανονισμός ή Κανονισμός de minimis). Στις περιπτώσεις, που τελικά κριθεί ότι η προτεινόμενη δράση ή τμήμα δράσης εμπίπτει στο ανωτέρω θεσμικό πλαίσιο, υπάρχει η δυνατότητα δημόσιας χρηματοδότησής της μέχρι του ύψους της έντασης ενίσχυσης που προσδιορίζεται μέσω της χρήσης του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει (Γενικού Απαλλοκτικού Κανονισμού) ή του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2831 της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας μέχρι του ποσού των 300.000 ευρώ, ανά περίπτωση. Εφόσον το σύνολο ή μέρος της πράξης χρηματοδοτείται στο πλαίσιο του ΓΑΚ και για τον προσδιορισμό του ποσού/έντασης ενίσχυσης λαμβάνεται υπόψη το έλλειμμα χρηματοδότησης που προσδιορίζεται μέσω χρηματοοικονομικής ανάλυσης, πρέπει κατά τη διάρκεια ζωής του έργου να προκύπτουν λειτουργικά έσοδα μεγαλύτερα ή ίσα από τις λειτουργικές δαπάνες. Επισημαίνεται ότι, σε περιπτώσεις κρατικής ενίσχυσης, το ποσό που υπολείπεται της εγκεκριμένης συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης σε σχέση με το συνολικό κόστος του έργου καλύπτεται από ίδιους πόρους του δικαιούχου, οι οποίοι δεν εμπεριέχουν στοιχείο κρατικής ενίσχυσης. Σε αντίθετη περίπτωση θα επέρχεται μείωση του ποσού της συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης.

Για δράσεις που ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης και θα εξετασθούν στο πλαίσιο του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού, είναι απαραίτητο να περιέχονται στο φάκελο που θα υποβληθεί προς αξιολόγηση, στοιχεία προκειμένου να εξεταστεί η εκπλήρωση των προϋποθέσεων του Γενικού και Ειδικού Μέρους του Κανονισμού αυτού.

Υπενθυμίζεται ότι για δράσεις που θα εξετασθούν στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2831), είναι απαραίτητο να περιέχεται στο φάκελο του έργου Υπεύθυνη Δήλωση σχετικά με τη σώρευση ενισχύσεων ήσσονος σημασίας καθώς επίσης και να ελέγχεται το σύνολο των προϋποθέσεων επιλεξιμότητας του Κανονισμού».

6. Μετά την υποβολή των μεμονωμένων προτάσεων της συγκεκριμένης πρόσκλησης πρέπει έκαστη εξ αυτών να εξεταστεί διακριτά από την ΕΥΚΕ αναφορικά με την πλήρωση του κριτηρίου συμβατότητας με τους κανόνες του ανταγωνισμού και των κρατικών ενισχύσεων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην υπ. αριθμ. πρωτ. 99801/ΕΥΚΕ-ΧΕ 1162/27-10-2023 επιστολή με θέμα «Οδηγίες προς φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων δράσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2021-2027 αναφορικά με ζητήματα κρατικών ενισχύσεων». Είναι συνεπώς αναγκαίο να αποσταλθούν συμπληρωμένες και οι λίστες ελέγχου περί ύπαρξης κρατικής ενίσχυσης που έχουν κοινοποιηθεί με την με Α.Π. 115150/ΕΥΚΕ4023/2.11.2016 επιστολή του ΓΓΔΕ & ΕΣΠΑ και να τηρούνται στο φυσικό φάκελο του έργου.

Σε περίπτωση εφαρμογής του ΓΑΚ, με την έκδοση της απόφασης ένταξης πράξης, η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης πρέπει άμεσα να συμπληρώσει και να διαβιβάσει την ΕΥΚΕ το Παράρτημα ΙΙ του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014 (ΓΑΚ) που περιλαμβάνει συνοπτικές πληροφορίες σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις που απαλλάσσονται σύμφωνα με τους όρους του εν λόγω Κανονισμού, προκειμένου η ΕΥΚΕ να προβεί στην ηλεκτρονική υποβολή της πράξης στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού) μέσω της ηλεκτρονικής εφαρμογής SANI, εντός των καθορισθέντων χρονικών ορίων που τίθενται στο άρθρο 11 του ΓΑΚ. Επιπλέον υπενθυμίζεται ότι, σε περίπτωση που η χορηγηθείσα κρατική ενίσχυση αφορά σε ποσό 100.000,00€ και άνω, η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης πρέπει να αποστείλει στην ΕΥΚΕ τα στοιχεία που απαιτούνται για τη δημοσιοποίηση χορηγηθείσας μεμονωμένης κρατικής ενίσχυσης στην εφαρμογή ΤΑΜ (Transparency Award Module) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, κατ' εφαρμογή της με αρ. πρωτ. 12163/ΕΥΚΕ/4902/27.01.2017 επιστολής της ΕΥΚΕ με θέμα «Υποχρέωση και διαδικασίες δημοσίευσης στοιχείων χορηγούμενων κρατικών ενισχύσεων».

Η παρούσα γνωμοδότηση παρέχεται στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της ΕΥΚΕ-ΧΕ και περιορίζεται στην παροχή απόψεων σχετικά με τη συμμόρφωση του υπό κρίση μέτρου ενίσχυσης με τους κανόνες Ανταγωνισμού και Κρατικών Ενισχύσεων της ΕΕ. Επισημαίνεται ότι δεν εμπίπτει στις

αρμοδιότητες της ΕΥΚΕ η αξιολόγηση οποιαδήποτε άλλης πτυχής του μέτρου ενίσχυσης, περιλαμβανομένων θεμάτων που άπτονται του δικαίου περί δημοσίων συμβάσεων.

Οι απόψεις της ΕΥΚΕ βασίζονται αποκλειστικά στις πληροφορίες που παρείχε εγγράφως η οικεία Διαχειριστική Αρχή. Εάν οι παρασχεθείσες πληροφορίες αποδειχθούν ελλιπείς ή εσφαλμένες, ή το μέτρο ενίσχυσης δεν υλοποιηθεί σύμφωνα με τις παρεχόμενες πληροφορίες, η ΕΥΚΕ διατηρεί το δικαίωμα να επανεξετάσει τις απόψεις της σε σχέση με αυτές που εκφράζονται στο παρόν έγγραφο.

Παραμένουμε στην διάθεσή σας για κάθε αναγκαία διευκρίνιση.

Ο Προϊστάμενος της ΕΥΚΕ-ΧΕ

Ευάγγελος Στουραΐτης

Εσωτερική Διανομή (Ηλεκτρονικά):

- Γραφείο Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών
- Γραφείο Γενικής Γραμματείας Εταιρικού Συμφώνου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ)
- Γραφείο Γενικής Διεύθυνσης Θεσμικής και Επιχειρησιακής Υποστήριξης
- ΕΥΚΕ - ΧΕ

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

